

Resultat av hörandet av barn och unga i landsbygdsområden

Ella Kankaanranta, Nuorten Akatemia, 11.3.2025

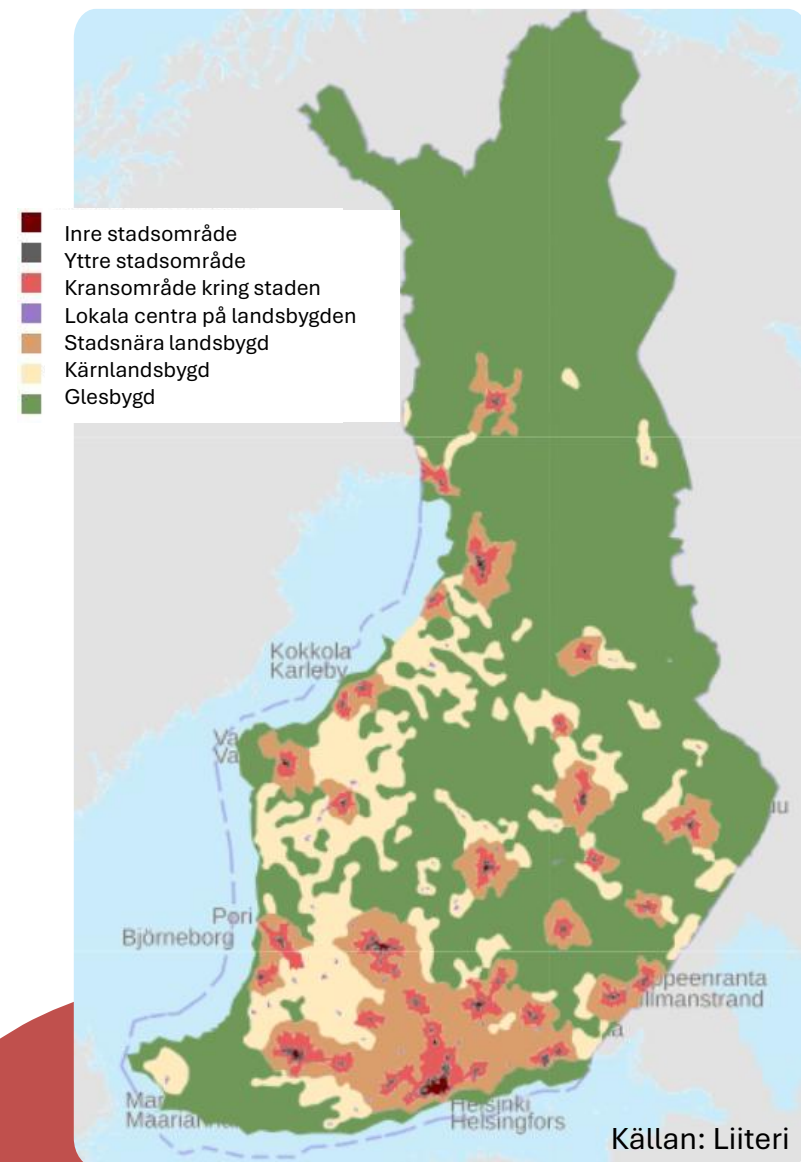
Bakgrund och utgångspunkter

- Nuorten Akatemia genomförde på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet ett hörande av barn och unga på landsbygden mellan oktober 2024 och januari 2025.
- Resultaten från samrådet kommer att användas vid utarbetandet av den landsbygdspolitiska redogörelsen.
- Enligt uppdraget strävade vi efter att nå en mångfald av barn och unga på landsbygden i olika delar av Finland. Särskild uppmärksamhet ägnades åt att nå barn och unga som bor i glesbygdsområden, barn och unga i åldern 10-15 år samt barn och unga i olika utsatta situationer.

Genomförande av hörandet

- Materialet samlades in genom workshops och en enkät mellan 24.10.2024 och 15.1.2025.
- Syftet med presentationsmaterialet som stödde workshoppen och enkäten var att väcka ungdomarnas intresse för ämnet, stödja reflektionen, samt koppla hörandet starkare till läroplanen. Det var dock möjligt att svara på enkäten även utan uppvärmning.
- Workshops anordnades i skolor och på ungdoms-LEADER-dagar.
  - Totalt 13 workshops, varav en på svenska och en på nordsamiska i 9 kommuner runt om i Finland, totalt 241 respondenter.
- Enkäten spreds till skolor och bland annat genom uppsökande ungdomsarbetare.
  - Enkäten fanns på finska och svenska, totalt 329 respondenter.

Material

- Totalt 570 respondenter från 52 kommuner i 15 landskap.
  - Av respondenterna bodde 35% i glesbygdsområden, 34% i kärnlandsbygden, 12% i stadsnära landsbygden och 17% i lokala landsbygdscentra; för 2% var det oklart. *
  - Av respondenterna svarade 92,8% på finska, 5,8% på svenska, 0,9% på nordsamiska och 0,5% på annat språk.
  - Av respondenterna var 55% i åldern 13-15 år, 24% i åldern 10-12 år, 13% i åldern 16-17 år, 2% i åldern 18-19 år och 3% i åldern 20-29 år. Mindre än 1% var under 10 år. Cirka 3% uppgav inte sin ålder.
  - Av respondenterna går 80% i grundskolan, 12% studerar på gymnasiet, 2% i yrkesskola och 1% på högskola. 1% är arbetslösa, 1% arbetar heltid, 1% har en annan situation och för 3% finns ingen information.
  - Av respondenterna var 50% kvinnor, 43% män, 2% icke-binära och 5% ville inte uppge sitt kön.

*Finlands miljöcentral upprätthåller en stads- och landsbygdsklassificering som är oberoende av kommungränser. Respondenternas landsbygdsklass definierades med hjälp av Liiteri-karttjänsten: <https://liiteri.ymparisto.fi/>

Verkligheten av att bo på landsbygden: fritid och hobbyer

- Utomhusaktiviteter, sport och att umgås med vänner var de vanligaste fritidsaktiviteterna oberoende bakgrundsfaktorer. Närmare granskning visade att hobbyer och fritidsaktiviteter skilde sig avsevärt beroende på kön.
  - Flickor ägnade sig oftare än pojkar åt att umgås med vänner, vara hemma och göra hushållsarbete, surfa på mobilen, sova, umgås med familjen och kreativa hobbyer.
  - Pojkar ägnade sig oftare än flickor åt att vara utomhus, spela, motorfordon, jakt och fiske samt frivillig brandkår.
- Fotboll, gym, scouting, ishockey, ridning och att spela ett instrument var de vanligaste hobbyerna.
- Av pojkarna svarade 11%, och av flickorna lite över 17% att de inte hade några hobbyer.
- Sammanlagt 77 % instämmer helt eller delvis i påståendet ”Jag kan ägna mig åt och göra saker på min fritid som jag tycker om.”
  - Av pojkarna instämmer 86 % helt eller delvis i påståendet, medan motsvarande andel bland flickorna är 69 %.
  - I lokala centralorter instämmer över 80 % helt eller delvis, medan andelen i andra landsbygdsklasser är 70–76 %.

Verkligheten av att bo på landsbygden: att ta sig från plats till plats

- Veckovisa resor: 69% går till fots, 34% cyklar, 21% åker buss, 24% åker skolskjuts, 44% åker bil med någon annan, cirka 30% kör själva moped, mopedbil, traktor, fyrhjuling eller annat fordon.
  - Jämförelser mellan landsbygdsområden försvåras av att åldersgrupperna är olika fördelade i olika grupper. Skolskjuts används dock tydligt oftare i glesbygdsområden jämfört med andra landsbygdsområden.
- Sammanlagt 58 % instämmer helt eller delvis i påståendet ”Det är lätt för mig att ta mig från plats till plats.”
  - Av pojkarna instämmer 75 % helt eller delvis, medan motsvarande andel bland flickorna är 42 %.
- Anledningar till att besöka större orter: 57% för att träffa vänner och släktingar, 51% för att uträtta ärenden, 50% för annan fritid (t.ex. gå på bio eller umgås), 37% för hälsovård, 18% för hobbyer, 6% för studier, 3% för arbete, 10% för annat (t.ex. shopping, träffa familjen, kyrkan).
- Hur ofta besöker man större orter: mindre än 1% aldrig, 12% en gång eller några gånger om året, 49% månadsvis, 21% ungefär en gång i veckan, 17% flera gånger i veckan.
  - I kärnlandsbygden och glesbygdsområden var månadsvis det vanligaste alternativet, i stadsnära landsbygden var det flera gånger i veckan.

Verkligheten av att bo på landsbygden: sociala relationer och delaktighet

- Sociala relationer framträdde som en mycket viktig fråga för ungdomar på landsbygden, både i deras nuvarande vardag och vid valet av framtida bostadsort.
- Flickor nämnde nära relationer i sin vardag som en viktig faktor oftare än pojkar. Dock visar svaren att flickor i genomsnitt är mindre nöjda med sina sociala relationer på landsbygden än pojkar.
- Cirka två tredjedelar av respondenterna var helt överens och 88 % helt eller delvis överens med påståendet "Jag har jämnåriga vänner." Mindre än 6 % var helt eller delvis oense. Här fanns inga betydande könsskillnader.
- Bland pojkarna var 55 % helt överens med påståendet "Jag träffar mina vänner på fritiden", medan motsvarande andel bland flickorna var 41 %.
- Bland pojkarna var 70 % och bland flickorna 57 % helt överens med påståendet "Jag blir inte mobbad eller diskriminerad." Bland de icke-binära respondenterna var mindre än en tredjedel helt överens, men antalet icke-binära svarande var mycket lågt.
- Sammanlagt var 86 % av pojkarna och 70 % av flickorna helt eller delvis överens med påståendet "Jag tillhör en grupp eller gemenskap som är viktig för mig."
- Endast 27 % av respondenterna var helt överens, men totalt 66 % var helt eller delvis överens med påståendet "Jag kan påverka saker som är viktiga för mig." Bland pojkarna var det vanligaste svaret helt överens (40 %), medan flickorna oftast svarade delvis överens (39 %).

Verkligheten av att bo på landsbygden: teknologin underlättar

- Den vanligaste responsen på påståendet "Teknologin gör det lättare att bo på landsbygden" var att man höll delvis med. Av de svarande var 59 % antingen helt eller delvis överens med påståendet. 14 % var antingen helt eller delvis oense.
- De flesta respondenter upplever att teknologin underlättar att bo på landsbygden.
  - Att hålla kontakt med vänner och andra närstående var den överlägset vanligaste anledningen.
  - Andra anledningar: att göra inköp och uträtta ärenden online; teknologins underhållning och bekvämligheter hemma; teknologiska innovationer underlättar jordbruksarbetet.
- En liten del av respondenterna upplevde att teknologin försvårar eller åtminstone inte underlättar att bo på landsbygden.
  - Problem med internetuppkopplingar var den största oron. Vissa var oroliga för att människor spenderar för mycket tid på mobilen och spelande.

Pojkar är nöjdare med sitt liv på landsbygden

- Påståendena besvarades på en skala från 1-5, där 1 betyder helt oense och 5 helt enig.
- "Det är trevligt att bo på landsbygden."
  - Av alla respondenter var 50 % helt överens och 31 % delvis överens.
  - Bland pojkarna var 66 % helt överens, medan motsvarande andel bland flickorna var endast 37 %. Sammanlagt var 88 % av pojkarna och 75 % av flickorna helt eller delvis överens med påståendet.
- "Jag bor hellre på landsbygden än i staden."
  - Av alla respondenter var 47 % helt överens, och totalt 65 % var helt eller delvis överens.
  - Bland pojkarna var 76 % och bland flickorna 54 % helt eller delvis överens. Mindre än 1 % av pojkarna var helt oense, medan motsvarande andel bland flickorna var 13 %.
- "Jag är nöjd med mitt liv."
  - Av alla respondenter var 45 % helt överens, och totalt 78 % var helt eller delvis överens.
  - Bland pojkarna var 90 % och bland flickorna 68 % helt eller delvis överens. Av flickorna var 16 % helt eller delvis oense med påståendet, medan motsvarande andel bland pojkarna var endast 4 %.

Att bo på landsbygden upplevs som tryggt

- Trygghet framkom som ett av de vanligaste teman i öppna svar om de positiva aspekterna av att bo på landsbygden och i svaren på frågan om vad som är viktigt för respondenten för framtida bostadsort.
  - Flickor lyfte fram trygghet tydligt oftare än pojkar.
- Sammanlagt 89 % av respondenterna instämde helt eller delvis i påståendet "Det är tryggt att bo på landsbygden."
  - Små skillnader mellan landsbygdsområden: på glesbygdsområden var en större andel helt överens (64 %), och totalt 91 % var helt eller delvis överens. Bland dem som bor i landsbygdens lokala centralorter var 45 % helt överens, och totalt 86 % var helt eller delvis överens.
  - En större andel av pojkarna (69 %) var helt överens med påståendet jämfört med flickorna (52 %). Totalt var 91 % av pojkarna och 89 % av flickorna helt eller delvis överens med påståendet.
- Trygghetskänslan är kopplad till tanken att nästan alla känner varandra på landsbygden. Svaren innehåller åsikter om att det är tryggt att röra sig, mindre våld, tjuvar och brott, trafik och trafikolyckor, och att man vet vem man kan be om hjälp i olika situationer.

"Det är tryggt att gå ut ensam i mörkret eller lämna ytterdörren olåst."

Vad tycker landsbygdens unga om i sin vardag?

- Att vara med närstående: familj, vänner, partner, släktingar.
  - Förutom närstående nämns husdjur och djur mycket ofta.
- Fritidsaktiviteter och fritid:
  - Motion, olika hobbyer och annan meningsfull fritid.
  - Egen tid och avkoppling.
- Vardagens smidighet och bekvämlighet:
  - Balans i vardagen, inte för mycket stress.
  - Viktiga saker nära och tryggt.
  - Rutiner, vila, god mat, eget välbefinnande.
  - Små saker i vardagen som att lyssna på musik och njuta av godsaker.
- Lugnt och trivsamt boende:
  - Närhet till naturen, landsbygdens lugn, eget utrymme.
- Samma teman framkommer oavsett bakgrundsfaktorer, men skillnader i hobbyer och fritidsaktiviteter förekommer. Till exempel nämns körning av bil och moped flera gånger i pojkarnas svar men inte en enda gång i flickornas svar.

De positiva aspekterna av att bo på landsbygden

- Lugn, tystnad, ingen brådska.
- Trygghet.
- Närhet till naturen, renhet och skönhet.
- Frihet och utrymme att göra vad man vill.
- Små kretsar, inga främlingar, gemenskap.
- Bra vardag: mycket att göra, högkvalitativa tjänster, prisvärdhet.

- "Ingenting."

"Den lugn. Inget gnissel från spårvagnar. På sommaren är landsbygden som vackrast. En stilla sjö och helt fantastiska solnedgångar."

"Man får köra moped även om man inte riktigt är 15 och man får göra allt mer fritt."

De negativa aspekterna av att bo på landsbygden

- Långa avstånd – allt är långt borta.
- Dåliga tjänster, infrastruktur och smidighet i vardagen.
  - Dålig kollektivtrafik, dåliga vägar, dålig internetuppkoppling.
- Inget att göra – dåliga fritidsmöjligheter.
- Små kretsar.
  - Rykten sprids snabbt, ensamhet.
- Trångsynthet och diskriminering.
- Negativa aspekter relaterade till naturen och miljön: kallt, insekter, rovdjur, luktar gödsel.
- "Ingenting."

"Om något händer får man inte nödvändigtvis hjälp omedelbart. Det är svårt att hitta lärare till skolorna och nedläggning av skolor och andra tjänster är vanligt. Det finns inga stora affärer i närheten."

"Om man är annorlunda stirrar och föraktar alla."

Hur borde landsbygden utvecklas eller förändras?

- Utveckling av infrastrukturen:
  - bättre kollektivtrafik, bättre vägar, bättre internet, gatubelysning.
- Bevarande eller återställande av grundläggande tjänster:
  - hälsovård och skolor borde prioriteras.
- Fler tjänster och aktiviteter för unga:
  - fler affärer, restauranger, varma mötesplatser, nya fritidsmöjligheter, jobb och utbildningsmöjligheter.
- "Inte alls."

"Nya möjligheter för olika hobbyer. Även nya affärer eller andra platser där unga kan tillbringa tid. Många unga börjar dricka alkohol eftersom det inte finns något att göra i byarna och en väns stuga står tom."

"Ta tillbaka sjukvården"

Hur borde landsbygden utvecklas eller förändras? (2/2)

- Man borde satsa på unga och lyssna på unga.
- Stöd till jordbruket
- Billigare mat och bensin.
- Bevarande av naturen.
- Människors attityder och beteenden.
- Små förbättringar, inga stora förändringar.

"Återställa jordbrukets lönsamhet."

"Inte förstöra för mycket natur. Här huggs mycket skog."

"Jag tycker inte att landsbygden borde förändras för mycket, små förbättringar är välkomna."

Vad är viktigt för unga i framtida bostadsort?

- Ganska liknande svar oberoende av landsbygdsklass, men på glesbygden mer återhållsamma förväntningar på tjänster och avstånd.
- Lugn.
- Vänner och familj nära.
- Trevligt hem.
- Mycket utrymme.
- Möjligheter till meningsfulla aktiviteter.

"Att det inte är en stor stad men en sådan där det finns jobb och högst en timmes bilresa till t.ex. klädfärer och sådant."

"Mycket utrymme att köra bil, moped och traktor."

Vad är viktigt för unga i framtida bostadsort? (2/2)

- Specifikt område eller ort.
- Natur- eller miljörelaterade saker.
- Passande tjänster.
- Jobb.
- Trygghet.
- Prisvärdhet.
- Bekantskap.
- Känslan av att det passar en själv, möjlighet att vara sig själv.

"Känslan att det är mitt hem. Platsen är lugn. Ganska bra avstånd till tjänster. Trevlig plats."

"Att jag får använda mitt modersmål så mycket som möjligt"

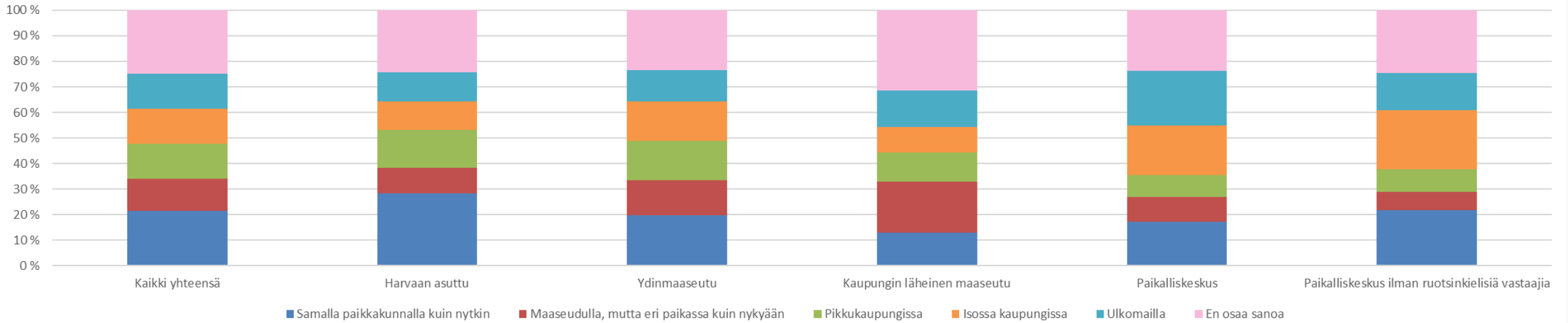
Var vill landsbygdens unga bo?

- Drygt en femtedel (21,5%) vill bo på samma ort som nu. Totalt vill drygt en tredjedel (34%) bo på landsbygden, 13,5% i en småstad, 13,5% i en storstad och 13,5% utomlands. Det vanligaste svaret (25%) var "vet inte".
- De som bor i glesbygdsområden har starkast vilja att bo på samma ort som nu (28%) och överlag på landsbygden (38%).
- De som bor i stadsnära landsbygden var den enda gruppen där en större del vill bo på landsbygden på en annan plats än nu (20%) än på samma ort som nu (13%).
- De som bor i lokala landsbygdscentra har en mindre vilja att bo på landsbygden än andra unga på landsbygden (27%). Det är den enda gruppen där en större del vill bo i staden än på landsbygden. Dessutom den enda gruppen där en större del vill bo i en storstad än i en småstad.
- Bland de svenskspråkiga respondenterna framkom en stark vilja att bo utomlands.

Missä haluaisit asua aikuisena?

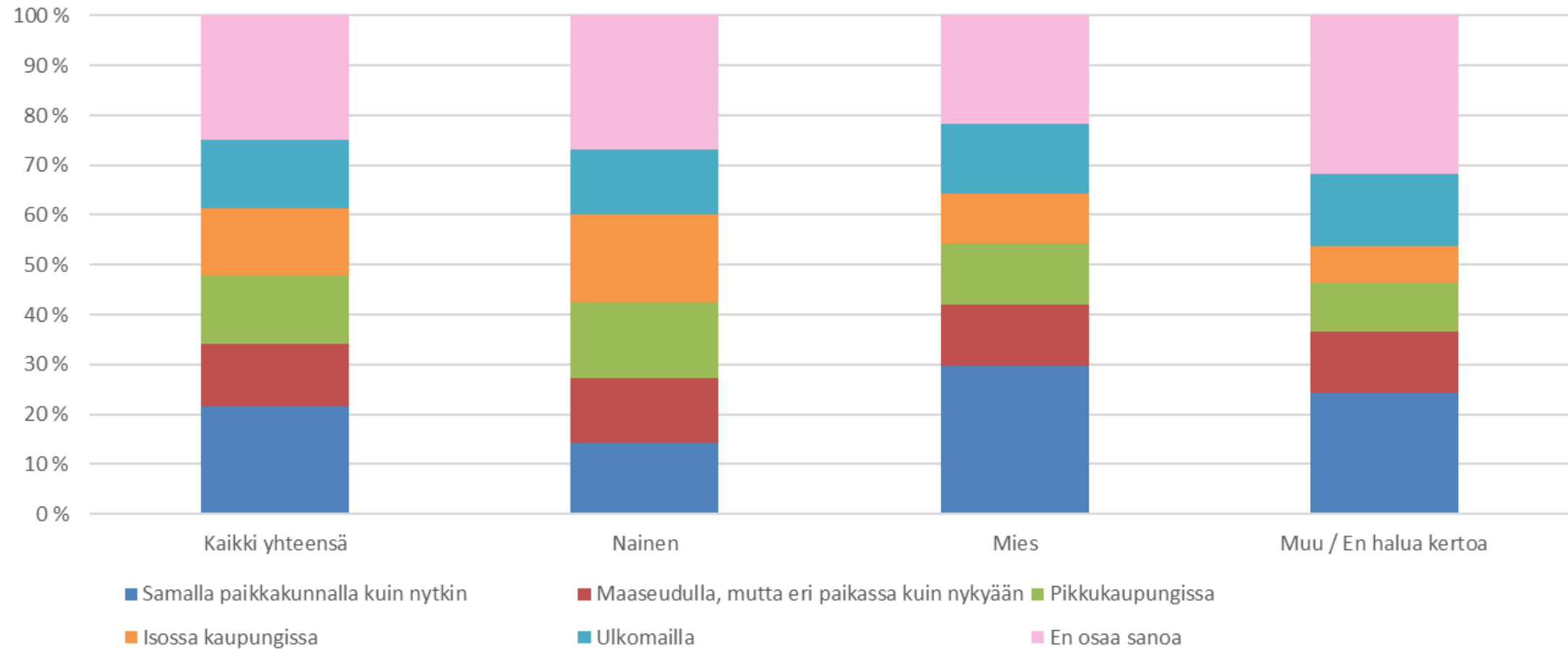

Var vill landsbygdens unga bo? (2/2)

- Pojkar (30%) vill i framtiden bo på samma ort som nu betydligt oftare än flickor (14%). På landsbygden pojkar 42% vs flickor 27%. Flickor (33%) vill oftare än pojkar bo i staden (22%). Ungefär lika många pojkar (14%) som flickor (13%) vill bo utomlands. För icke-binära respondenter var resultaten liknande som för hela materialet, men det fanns så få respondenter att inga slutsatser kan dras.
- Oavsett kön och landsbygdsområde lyfte många fram önskan att tillbringa sin unga vuxenålder på en större plats och se världen, men sedan eventuellt återvända till hemorten eller annan landsbygd: "Ungdoms-/studietid i staden, vuxenålder längre bort."

Missä haluaisit asua aikuisena? vastaajan sukupuolen mukaan

Landsbygdens ungas drömyrken

- De flesta vet ännu inte vilket yrke de drömmer om eller är intresserade av flera olika områden.
- De mest populära branscherna och yrkena:
  - vårdsektorn (t.ex. läkare, närvårdare, psykolog)
  - professionell idrottare eller idrottstränare
  - arbete med djur (t.ex. veterinär, ryttare, djurskötare)
  - kreativa yrken (t.ex. skådespelare, konstnär, musiker, youtuber)
  - transportsektorn, bilar och maskiner (t.ex. mekaniker, lastbilschaufför).
- De flesta yrken är inte platsbundna. Särskilt många yrken som riktar sig till landsbygden nämndes, framför allt skogsbruk, jordbruk och renskötsel.
- ”Något som ger bra med pengar”

Andra framtidsdrömmar och oro

”Älgstammen skulle vara bra och det skulle finnas pengar.”

- Andra framtidsdrömmar än arbete

- Pengar
- Familj, partner eller barn, vänner
- Fritidsintressen
- Ett vackert hem
- Bilar
- Resor
- Eget företag
- Ett bra och hälsosamt liv, lycka

"Jag skulle också vilja bilda en bra och trevlig familj där man inte dricker ofta -- och inte heller bråkar -- och jag drömmer om att hitta den perfekta mannen för mig och jag skulle också vilja ha ett stort trevligt hem med 3 våningar (:"

- Medelvärdet för påståendet ”Jag vill i framtiden bilda en egen familj” var 4,2, med både median och typvärde på 5 (på en skala från 1 till 5, där 1 = helt av annan åsikt, 5 = helt av samma åsikt), vilket innebär att respondenterna oftast helt höll med. Det fanns inga betydande skillnader mellan landsbygdsklassificering eller kön.

- Oro inför framtiden:

- De vanligaste orosmomenten var ekonomi, studier, att klara sig i livet samt om ens egna drömmar blir verklighet.
- Andra nämnda bekymmer var ensamhet, hälsa, familj, krig, klimatförändringen, Finlands situation och världsläget.
- Trots detta svarade de flesta att de inte är oroliga för framtiden.

Tack!
